

[Økonomiministeren]

levant i forbindelse med Den Økonomiske og Monetære Union, er det imidlertid ikke alene statsgælden, der tæller, men den samlede offentlige gæld.

Der er grund til at understrege, at stor og stigende statsgæld er uholdbar, og det er der fire grunde til.

For det første skaber statslig gældsætning et fordelingsproblem. Visse kredse har forsøgt at bagatellisere den voldsomt stigende statsgæld med en bemærkning om, at indenlandsk statsgæld jo bare er den ene hånds gæld til den anden, men sådanne tanker afspejler ikke økonomisk visdom. De afspejler en kollektivistisk økonomisk-politisk opfattelse, hvor man ikke interesserer sig for individer, men for nogle få totalstørrelser.

Bag disse totalstørrelser gemmer der sig rigtige mennesker, og både den indenlandske og udenlandske del af statsgælden skal betales tilbage med rigtige penge af rigtige mennesker, og det er ikke de samme mennesker, der betaler, som dem, der modtager penge. Det vil sige, at der bag den kortsigtede politik gemmer sig et fordelingsproblem. Det er forskellige grupper af mennesker, der på den ene side finansierer statens underskud ved at købe statens obligationer, og som på den anden side betaler de følgende års enorme rente- og afdragsbyrde tilbage. De forskellige grupper kan være forskellige indtægtsgrupper, men der er også tale om forskellige generationer. Der er altså kort sagt tale om, at en gruppe finansierer sit eget forbrug ved gældsætning og derefter overlader det til andre at betale gildet.

For det andet fører statslig gældsætning til fortrængning af privat aktivitet, for hvad enten man finansierer offentlige aktiviteter ved stigende skatter eller ved øget gældsætning, sker der en fortrængning af privat aktivitet. Man kan måske på kort sigt opnå en vis stigning i aktiviteten, men på lidt længere sigt forsvinder den. Den øgede offentlige gæld vil nemlig fortrænge private investeringer, så den samlede aktivitet ikke øges. Det vil alene være sammensætningen af aktiviteter, der forandres; en større del af samfundets aktivitet vil blive styret af staten, og det sker på bekostning af den private aktivitet.

En sådan ændret sammensætning er ikke en fordel for samfundet, tværtimod vil en sådan forskydning bort fra den private sektor og over

til den offentlige sektor øge arbejdsløsheden, fordi den private sektors konkurrenceevne bliver forringet.

For det tredje betyder den statslige gældsætning, at det fremtidige skattetryk bliver højere end ellers, for som alle ved, skal gælden jo på et tidspunkt betales tilbage. Vi kan bare se på de aktuelle tal. Rentebetalingerne udgør i dag brutto ca. 12 pct. af de offentlige udgifter. De store renteudgifter betyder, at vi i dag må holde et skattetryk, der er højere end ellers nødvendigt. I dag betyder renterne et ekstra skattetryk på ca. 3 pct. af bruttonationalproduktet, og et højere skattetryk betyder selvsagt, at aktiviteten i samfundet dæmpes, fordi befolkningens initiativ og arbejdslyst bliver ramt.

Endelig for det fjerde skaber statslig gældsætning inflationsforventninger. Berettiget eller uberettiget begynder markederne at inddrage den mulighed, at staten vil forsøge at komme ud af sin klemme ved at udhule realværdien af gælden gennem en inflationsskabende politik. I alle vestlige lande og ikke mindst i Danmark forsøger regeringerne at fastholde en lavinflationspolitik – og her i landet har vi jo gjort det med stor succes – men en lavinflationspolitik skal fastholdes benhårdt i mange år, før markedets inflationsforventninger er slået helt ned.

Det er derfor regeringens klare målsætning på ny at vende statens underskud til overskud, så staten kan nedbringe sin gæld. Der er to veje til at fjerne underskuddet på statens budget, for det første at fastholde en meget stram offentlig udgiftspolitik og for det andet at skabe gode betingelser for øget økonomisk aktivitet i samfundet, som automatisk vil give øgede indtægter til og lavere udgifter for det offentlige. Det opnår vi dels ved at fortsætte den konkurrenceevneforbedrende politik, dels ved at gennemføre de nødvendige strukturreformer af arbejdsmarkedet, af de sociale ydelser og af indkomstbeskatningen. En ændret dagpengefinansiering vil mindske presset på de offentlige finansiers udgiftsside. Dels vil arbejdsmarkedets parter selv betale en større del af udgifterne, dels vil en større ansvarlighed i forbindelse med løndannelsen føre til lavere ledighed.

Socialreformkommissionens arbejde med forslag, der aktiverer og indsluser personer, der modtager andre indkomstoverførsler end dagpenge, kan tilsvarende resultere i et mindre